

Mediawijsheid op ROC de Leijgraaf

Vlog je school en googel je juf

Leerlingen die al vloggend door de school lopen, ze zijn er wel aan gewend op ROC de Leijgraaf, zelfs als de docent mee vlogt. "Ik vond het wel heel spannend", zegt Elisa Kuijper lachend. "Maar als ik mijn leerlingen zo'n opdracht geef, kan ik zelf niet achter blijven. De opdracht was om een vlog te maken van hun favoriete plekken in het schoolgebouw."

Elisa Kuijper en Sanne van Uden zijn coach en docent bij de nieuwe brede Niveau2Plus-opleiding aan ROC de Leijgraaf. Samen met twee collega's verdiepten ze zich het afgelopen schooljaar in de onderwerpen reflecteren en mediawijsheid. Ze deden onderzoek, ontwikkelden praktische tools voor in de lespraktijk en ondersteunden collega's in hun team. "We kregen van het college van bestuur de ruimte om twee ochtenden per week te werken vanuit het expertisecentrum iXperium Oss", vertelt Elisa.

Waarom hebben jullie het afgelopen schooljaar gewerkt?

Sanne: "We hadden twee hoofdonderwerpen: reflecteren en mediawijsheid. We deden onderzoek - onder meer via interviews met docenten - naar reflecteren in het onderwijs. En we bedachten werkvormen, probeerden die uit en verzamelden ze op een website: de Reflectietoolbox. Daarnaast hebben we samen met onze collega van het vak digitale vaardigheden, tools en materialen over mediawijsheid onderzocht, ontwikkeld en aangepast. Denk bijvoorbeeld aan omgangsvormen online, welke informatie over jezelf je deelt en wat je beter privé kunt houden, hoe je nepnieuws herkent of hoe je de baas blijft over je mobiele telefoon in plaats van andersom."

Elisa: "Alles wat we bedachten en ontwikkelden, konden we meteen in onze lessen testen. Onze succes- en minder succeservaringen deelden we tijdens een teamvergadering. Ons enthousiasme werkte aanstekelijk, we kregen onze teamleden opvallend snel mee. In het begin stonden ze nog niet zo open voor bijvoorbeeld mobieltjes inzetten in de les. Maar als we ter plekke gezamenlijk een online tool uitprobeerden die we ook met onze leerlingen hadden gebruikt, leefde het meteen."

Kunnen jullie wat voorbeelden geven van jullie aanpak in de les?

Elisa: "Haha, hoeveel wil je er hebben? We hebben zoveel leuke dingen gedaan! Bijvoorbeeld de les over wat je wel en niet online wilt delen. Ik wilde geen afstandelijk praatje houden, dus heb ik mijn eigen Facebookpagina geopend. Daarvan zagen de leerlingen alleen mijn naam en profielfoto, omdat ik de inhoud goed heb afgeschermd voor niet-vrienden. Die instellingen hebben we samen bekeken. Vervolgens openden we de Facebookpagina's van leerlingen op het digibord. Ze schrokken flink, bij de meesten stond alles open en kon iedereen gewoon bij familie- en vakantiefoto's. Daarna gingen ze elkaar googelen, ze begonnen weer bij mij. Poeh, dat was ook voor mij wel confronterend, er kwamen foto's van mij als puber tevoorschijn en stukjes die ik jaren geleden op de schoolsite had gepost."

Sanne: "Bij mij in de klas ging laatst een foto rond van een meisje dat ze niet kenden: 'Moet je nou zien, wat een mongolenhoofd!' Op dit respectloze gedrag ga ik meteen in, dan vraag ik hoe ze het zouden vinden als anderen zo over hun zusje zouden praten... Hadden ze niet bij stilgestaan. En bij een foto met een sexy blote schouder op hun LinkedIn-profiel of een extreme politieke opvatting openbaar gepost op Facebook, speel ik dat ik een werkgever ben, op zoek naar een stagiaire of werknemer."

Hoe gaan jullie om met mobiele telefoons tijdens de les?

Elisa: "Leerlingen zaten voortdurend met hun mobieltjes in de hand, ik werd er gek van. Nu is de afspraak dat mobieltjes tijdens de les of bewust nuttig worden gebruikt of worden weggelegd. Als ik instructie geef, wil ik alle ogen op mij gericht zien. Maar als ze een vraag hebben, laat ik ze eerst googelen of ze het antwoord kunnen vinden. Werkstukken werden vroeger gescand om ze in het digitaal portfolio op te nemen; nu maken ze een foto of een filmpje. En we doen ook geregeld quizjes, bijvoorbeeld als voorbereiding op toetsen."

Sanne: "Laatst kwamen leerlingen terug van een stageweek. Als start van de evaluatie liet ik ze op hun telefoon een emoticon opzoeken die paste bij hoe ze die week hadden ervaren. Leerlingen reageerden verbaasd: 'Juf, mogen we echt onze telefoon gebruiken?'"

En hoe zat het nou met die vloggende leerlingen door de school?

Elisa: "Dat viel ook onder de noemer 'gebruik je telefoon nuttig'. Ik wilde leuke promotiefilmpjes laten zien tijdens de aankomende open dag. Daarnaast was het een creatieve vorm van reflectie: 'Laat je favoriete plekken zien en vertel waarom je daar graag bent of wat je daar kunt leren.'"

Elisa Kuijper (l) en Sanne van Uden.

Leerlingen reageerden verbaasd: Juf, mogen we echt onze telefoon gebruiken?

Sanne: "Reflectie is een belangrijk onderdeel van ons onderwijs. Tot voor kort gebruikten we meestal de STARR(T)-methode om leermomenten te beschrijven. En dat vinden leerlingen saai. Maar reflectie kan bijvoorbeeld ook met een gedicht, tekening, strip, rap of vlog. Afwisseling in reflectievormen past beter bij onze leerlingen. In ons ontwikkeljaar hebben we veel van dit soort vormen verzameld op de website Reflectietoolbox. Van elke tool wordt daar uitgelegd wat het is, waar je op moet letten en aan welke eisen je reflectie moet voldoen, plus voorbeelden. Zo staat bij een vlog iets over belichting, over niet te veel bewegen met je camera of telefoon, dat je er ook zelf op moet staan, en hoe je kunt monteren en uploaden. Hoewel we de Reflectietoolbox hebben ontwikkeld voor mbo en vo, merken we dat die ook volop gebruikt wordt op het hbo. Daar zijn we best trots op."

Hebben jullie veel steun gekregen tijdens dit traject?

Sanne: "Ja, zowel van binnen als van buiten ons ROC. We hebben veel enthousiaste reacties gekregen van onze collega's, dat werkte erg motiverend. Onze onderwijsmanager stond vanaf het begin achter ons en hij gaf ons feedback over hoe wij nog meer draagvlak konden creëren binnen het team. De mensen van iXperium Oss deelden hun deskundigheid over innovatie en techniek en hielpen bij het bouwen van de Reflectietoolbox-website. En we werkten prettig samen met

de mensen van Cubiss. Zij gaven ons veel energie, dat hielp om door te zetten als er iets anders zat. Verder deelden ze - vanuit hun online community MediaPakt - interessante artikelen, ideeën en handig materiaal. Bijvoorbeeld 'maak een digitaal stripverhaal', een van de reflectietools, was een idee van hen. En toen wij betwيفelden of we ons team enthousiast genoeg kregen, boden zij aan om workshops te geven. Die waren een groot succes en brachten het veranderingsproces in een stroomversnelling. Met hun steun konden we veel sneller gaan."

Hebben jullie het nu helemaal voor elkaar met mediawijsheid op de Leijgraaf? Of is er nog een verlanglijstje?

Elisa: "Ik zou het ideaal vinden als in elk team binnen ons ROC minstens één collega de opleiding tot mediacoach zou volgen. Mediawijsheid hoort, wat mij betreft, deel uit te maken van het hedendaags onderwijs. Ik vind dat wij als school dan ook moeten blijven in relevante thema's en toekomsttrends."

Sanne: "Daarnaast zou ik graag zien dat mediawijsheid niet alleen wordt verweven in andere vakken, maar ook als apart vak op het rooster komt te staan. Een vak waarin alle belangrijke basiskennis aan bod komt. Gelukkig krijgen we nog steeds begeleiding van Cubiss om hierin verder te gaan, want klaar... dat ben je eigenlijk nooit!"

ROC de Leijgraaf www.leijgraaf.nl
iXperium Oss www.ixperium.nl/ixperium-oss
Cubiss www.cubiss.nl
Reflectietoolbox www.reflectietoolbox.nl